

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ
ВО СВЯТИХ ОТЦА НАШОГО
ЙОАННА ЗОЛОТОУСТОГО

DIE GÖTTLICHE LITURGIE
unseres Vaters unter den Heiligen
JOHANNES CHRYSOSTOMUS

Seelsorgestelle für die Katholiken des Byzantinischen Ritus in Westösterreich
Zum privaten Gebrauch

Літургія Оглашених Приготування

Кадження. Царські двері до входу не отвираются.

СД: У гробі плоттю, а в аді з душею як Бог, в раю ж із розбійником, і на престолі був еси, Христе, з Отцем і Духом, все наповняючи, неописаний.

Також Псалом 50.

А Тоді, трічі поклоняються, молячись і кажучи:

СД: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди еси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийде і вселися нас, і очисти нас від усякої скверні, і спаси, благий, душі наші.

Слава во вишніх Богу, і на землі мир, в людях благовоління. *(двічі)*

Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Д: Час правити Господеві, владико, благослови.

С: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Помолися за мене, владико.

С: Нехай направить Господь стопи твої.

Д: Пом'яни мене, владико святий.

С: Нехай пом'яне тебе Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Амінь. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Велика Ектенія

Д: Благослови, владико.

С: Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Д: В мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За мир всього світу, добрий стан святих божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом божим входять до нього, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За святішого вселенського Архиєрея *(ім'ярек)*, Папу Римського, і за блаженішого Патріярха нашого *(ім'ярек)*, і за преосвященішого Митрополита нашого Кир *(ім'ярек)*, преосвященішого Архиєпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, боголюбивого Єпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за весь причет і людей Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За Богом бережений народ наш, за правління і все військо Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За город цей (*або* За село це *або* За святу обитель цю), і за всякий город, країну і за тих, що вірою живуть в них, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За добре політть, за врожай плодів земних і часи мирні Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених і за спасення їх Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Іерей говорить тайно молитву першого антифону:

Господи Боже наш, Твоя влада несказанна і слава неосяжна, Твоя милість безмірна і

чоловіколюбіє невимовне. Сам, Владико, по добросердечності Твоїй споглянь на нас і на святий храм цей, і створи з нами і тими, що моляться з нами, багаті милості Твої і щедроти Твої.

Виголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І співці співають перший антифон. Диякон, поклонившись, відступає від свого місця і стоїть перед іконою Христовою, тримаючи орар трьома пальцями правої руки.

Перший антифон повсякдений

Благо є сповідуватися Господеві,* і співати імені твоєму, Всевишній.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Сповідати зарання милість твою,* і істину твою на всяку ніч.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Бо правий Господь Бог наш,* і немає неправди в нім.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Перший антифон воскресний

Воскликніте Господеві, вся земля,* співайте ж імені його, віддайте славу хвалі його.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Скажіте Богові: як страшні діла твої,* у множестві сили твоєї леститимуть тобі вороги твої.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Вся земля нехай поклониться тобі і співає тобі,*
нехай же співає імені твоєму, Всевишній.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і
повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Перший псалом зображальний

Благослови, душе моя, Господа,* і все нутро моє ім'я
святе його.

Благослови, душе моя, Господа,* і не забувай усіх
дарувань його.

Він очищає всі беззаконня твої,* і зціляє всі недуги
твої.

Він визволяє від тління життя твоє,* вінчає тебе
милістю і щедротами.

Щедрий і милостивий Господь,* довготерпеливий і
многомилостивий.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і
повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Благослови, душе моя, Господа,* і все нутро моє ім'я
святе його,* благословенний ти, Господи.

*По закінченні антифона диякон приходить і стає на звичайнім
місці: і поклонившись, мовить:*

Д: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони
нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну,
славну Владичицю нашу Богородицю і

приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва другого антифону:

Господи Боже наш, спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту церкви Твоєї охорони, освяти тих, що люблять красу дому Твого; Ти їх прослав божественною Твоєю силою і не остав нас, що уповаємо на Тебе.

Виголос:

Бо твоя є влада і Твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І співці побідно співають другий антифон, а диякон побідно поступає, як і на першій молитві.

Другий антифон повсякденний

Господь воцарився, в красу одягнувся,* одягнувся Господь в силу і перепоясався.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Він бо утвердив вселенну,* вона не порушиться.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Свідощтва твої вельми вірні;* домові твоему, Господи, належить святість на довгі дні.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину:

Другий антифон воскресний

Боже, ущедри нас і благослови нас,* просвіти лице твоє на нас і помилуй нас.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Щоб пізнали ми на землі путь твою,* у всіх народах спасення твоє.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Нехай ісповідують тебе люди,* Боже, нехай ісповідують тебе люди всі.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину:

Другий псалом зображальний

Хвали, душе моя, Господа.* Восхваляю Господа в житті моїм,* співатиму Богові моему, доки живу.

Не надійтеся на князів,* на синів чоловічеських,* в них нема спасення.

Господь захожих захищає,* підтримує сироту й удову,* дорогу ж нечестивих відвертає.

Воцариться Господь повік,* Бог твій, Сіоне, з роду в рід.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину і Слове Божий,* безсмертний ти, і зволив Ти спасення нашого ради* воплотитися від святої Богородиці* і приснодіви Марії,* незмінно ставши чоловіком.* І розп'ятий був ти, Христе Боже,* смертю смерть подолав.* Ти один у Святій Тройці,* рівнославимий з Отцем і Святим Духом,* спаси нас.

Тоді диякон:

Д: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва третього антифону:

Господи Боже наш, Ти, що дарував нам ці спільні й суголосні молитви, Ти, що обіцяв вволити прохання двох, або трьох, що згодяться в ім'я Твоє, Сам і нині прохання рабів Твоїх на пожиток сповни, подаючи нам і в теперішнім віці пізнання Твоєї істини, і в будучому даруй життя вічне.

Виголос:

Бо Ти благий і чоловіколюбець Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Л: Амінь.

Тут отвирються двері на малий вхід.

Третій антифон повсякденний

Прийдіте, возпадаємося Господеві,* воскликнім Богу, Спасителеві нашому.

Спаси нас, Сину Божий,* у святих дивний ти, співаємо тобі: Алилуя.

Якщо неділя: Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Йдім перед лицем його з ісповіданням,* і псалмами воскликнім йому.

Спаси нас, Сину Божий:

Бо Бог великий Господь* і цар великий по всій землі.

Спаси нас, Сину Божий:

Блаженні

У царстві твоїм* помяни нас, Господи.

Блаженні вбогі духом,* бо їх є царство небесне.

Блаженні плачучі,* бо вони утішаться.

Блаженні лагідні,* бо вони наслідять землю.

Блаженні голодні і спрагнені правди,* бо вони наситяться.

Блаженні милостиві,* бо вони помилені будуть.

Блаженні чисті серцем,* бо вони Бога побачать.

Блаженні миротворці,* бо вони синами Божими назвуться.

Блаженні вигнані за правду,* бо їх є царство небесне.

Блаженні ви, коли зневажатимуть вас,* і виженуть вас,* і говорить усяке лихе слово на вас неправдиво мене ради.

Радуйтеся і веселіться,* бо нагорода ваша велика на небесах.

Коли ж співці співають третій антифон або блаженні, якщо є неділя, коли придуть на славу, ієрей і диякон, ставши перед святою трапезою, творять три поклони. Тоді ієрей бере святе євангеліє, дає дияконві, і йдуть від правої сторони поза престолом і так, вийшовши північною стороною, зі свічконосцями попереду, творять малий вхід і, станувши на звичайному місці, оба склонюють голови: і коли диякон скаже Господу помолімся, ієрей тайно мовить молитву входу.

Молитва входу:

Владико Господи Боже наш, що установив на небі чини, і воїнства ангелів і архангелів на служіння Твоєї слави, вчини із входом нашим, щоб був входом святих ангелів, які послужать нам і разом славословять Твою благість. Бо Тобі належить всяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Коли ж скінчиться молитва, мовить диякон до ієрея, показуючи правою рукою до сходу і тримаючи трьома пальцями орар:

Благослови, владико, святий вхід.

Ієрей, благословляючи, мовить:

Благословен вхід святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Потім диякон подає ієреєві святе євангеліє: і ієрей цілує святе євангеліє.

Коли скінчиться останній тропар, диякон входить на середину і, ставши перед ієреєм, підносить дещо руки і, показуючи святе євангеліє, мовить голосно:

Премудрість, прості:

Тоді, зробивши поклін, входять у святий вівтар; диякон, а за ним ієрей. Диякон кладе святе євангеліє на святій трапезі, а співці співають:

Прийдіте, поклонімся і припадім до Христа.

Спаси нас, Сину Божий, у святих дивний Ти, співаємо Тобі: Алилуя.

Якщо неділя: Спаси нас, Сину Божий, що воскрес із мертвих, співаємо Тобі: Алилуя.

Тоді звичайні тропарі. А ієрей цю молитву:

Молитва трисвятої пісні.

Боже святий, що в святих перебуваєш, Тебе трисвятим голосом серафими оспівують, і херувими славословять, і всі небесні сили Тобі поклоняються. Ти з небуття в буття привів усе, створив чоловіка на образ Твій і на подобу і всякими дарами його прикрасив. Ти даєш тому, хто просить, премудрість і розум, і не погорджуєш грішником, а встановляєш покаєння на спасення. Ти сподобив нас, смиренних і недостойних рабів Твоїх, і в цю хвилину стати перед славою святого Твого жертовника і належне Тобі поклонення і славословя приносити. Сам, Владико, прийми і з уст нас, грішних, трисвяту пісню і посіти нас благостю Твоюю. Прости нам всяке прогрішення, вольне і невольне, освяти наші душі й тіла і дай нам побожно служити Тобі всі дні життя нашого, молитвами святої Богородиці і всіх святих, що від віку Тобі угодні були.

Коли ж співці прийдуть на останній тропар, диякон мовить до ієрея, склонивши голову і тримаючи в руці трьома пазцями орар:

Д: Благослови, владико, час трисвятого.

А ієрей, знаменаючи його, виголошує:

Бо Ти святий єси, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас.

А диякон приходить ближче святих дверей і, вказуючи орарем, мовить голосно до тих, що стоять у храмі:

І на віки віків.

Л: Амінь. *І зараз:*

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *Тричі.*

Слава Отцю, і сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Святий безсмертний, помилуй нас.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас.

Коли співається трисвяте, мовлять і самі, ієрей і диякон, трисвяте, при чому творять три поклони перед святою трапезою.

Тоді каже диякон до ієрея:

Д: Повели, владико.

І відходять до горного місця, а ієрей, відходячи, мовить:

С: Благословен, що гряде в ім'я Господнє.

Д: Благослови, владико, горне сідалище.

С: Благословен єси на престолі слави царства Твого, що сидиш на херувимах, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Відомо, що ієреєві не наліжить виходити на горне місце, ані сидіти на ньому, але сидіти на боці горного престолу, з південної сторони.

По закінченні трисвятого диякон приходить перед святі двері і мовить:

Д: Будьмо уважні.

С: Мир всім.

Д: Премудрість, будьмо уважні.

І співці прокімен, Псалом Давидів.

Потім Диякон:

Д: Премудрість.

А читець - напис апостола:

Ч: Діянь святих апостолів читання. *Або:* Соборного послання Якового, *або* Петрового читання. *Або:* до Римлян, *або* до Коринтян, *або* до Галатів послання святого апостола Павла читання.

Д: Будьмо уважні.

Коли ж скінчиться апостол, мовить ієрей:

С: Мир тобі.

Д: Премудрість, будьмо уважні.

Л: Алилуя, алилуя, алилуя, зі *стихами.*

Коли співають Алилуя, диякон бере кадилницю і тиміям, приходить до ієрея і, прийнявши від нього благословення, кадить святу трапезу докруги, і весь вівтар, і ієрея.

А ієрей, стоячи перед святою трапезою, мовить цю молитву:

Молитва перед євангелієм.

Засвіти в серцях наших, чоловіколюбче Владико, нетлінне світло Твого богопізнання і відкрий мисленні очі наші, щоб ми розуміли Твої євангельські проповідування. Вложи в нас і страх блаженних Твоїх заповідів, щоб ми, перемігше всі тілесні похоті, провадили духовне життя, думаючи і діючи все, що угодне Тобі. Бо Ти єси просвічення душ і тілес наших, Христе Боже, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Диякон, відставивши кадило на звичайне місце, приходить до ієрея, склонює перед ним свою голову, тримаючи орар крайніми пальцями і показуючи на святе євангеліє, і мовить:

Д: Благослови, владико, благовістителя святого апостола і євангелиста *ім'ярек*.

С: Бог, молитвами святого, славного, всехвального апостола і євангелиста *ім'ярек*, нехай дасть тобі слово благовістити силою великою для сповнення євангелія возлюбленного Сина свого, Господа нашого Ісуса Христа.

І подає йому святе євангеліє.

А диякон, сказавши Амін і поклонившись святому євангелію, бере його і, вийшовши святими дверми, йде за свічконосцями, приходить і стає на амвоні або на установленому місці.

А ієрей, стоячи перед святою трапезою і дивлячись на захід, виголошує:

С: Премудрість, прості, вислухаймо святого євангелія.

Також:

Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Від *ім'ярек* святого євангелія читання.

Л: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

С: Будьмо уважні

По закінченні євангеліє каже ієрей:

С: Мир тобі благовістующому.

Л: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

І диякон відходить аж до святих дверей і віддає святе євангеліє ієреєві: і знову замикаються святі двері.

Диякон, ставши на звичайнім місці, починає так:

Д: Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Л: Господи, помилуй.

Д: Господи вседержителю, Боже отців наших, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй.

Д: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Молитва усильного благання.

Господи Боже наш, усильне це моління прийми від рабів Твоїх і помилуй нас по множеству милости Твоєї, і щедроти Твої зішли на нас і на всіх людей Твоїх, що очікують від Тебе багатой милости.

Д: Ще молимося за святішого вселенського Архиєрея *(ім'ярек)*, Папу Римського, і за блаженішого Патріярха нашого *(ім'ярек)*, і за преосвященішого Митрополита нашого Кир *(ім'ярек)*, преосвященішого Архиєпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, боголюбивого Єпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, за тих що служать і послужили у святім храмі цім, і за отців наших духовних, і всю во Христі братію нашу.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Ще молимоь за Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Тут додається ектенія про окреме прошення.

Д: Ще молимоь за предстоячих людей, що очікують від тебе великої і багатой милости, за тих, що творять нам милостиню, і за всіх православних християн.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Виголос:

С: Бо милостивий і чоловіколюбець Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Якщо буде приношення за усопших, дякон, або ієрей, мовить цю ектенію:

Д: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимоь Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Ще молимоь за упокій душ усопших рабів божих *ім'ярек* (*або* душі усопшого раба божого *ім'ярек*, *або* душі усопшої раби божой *ім'ярек*), і щоб проститися їм (*або* йому *або* їй) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Щоб Господь Бог оселив душі їх (*або* його *або* її), де праведні спочивають.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Милости божої, царства небесного і відпущення гріхів їх (*або* його *або* її), у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Іерей:

Боже духів і всякої плоті, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував: Сам, Господи, упокій душі усопших рабів Твоїх *ім'ярек* (*або* душу усопшого раба Твого *ім'ярек, або* душу усопшої раби Твоєї *ім'ярек*), на місці спокійнім, звідки втекла болізнть, печаль і зідханнтя; всяке прогрішеннтя, вчинене ними (*або* ним *або* нею) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог, прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя - правда во віки, і слово Твоє - істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресеннтя і життя і упокой усопших рабів Твоїх *ім'ярек* (*або* усопшого

раба Твого *ім'ярек, або* усопшої раби Твоєї (*ім'ярек*), Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безачальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Тут можна додати ектенія за оглашених.

Д: Тільки вірні, ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи помилуй.

Молитва вірних перша:

Благодаримо Тебе, Господи Боже сил, що сподобив нас і нині стати перед святим Твоїм жертовником і припасти до щедрот Твоїх за наші гріхи і за людські невідання. Прийми, Боже, моління наше, вчини нас достойними бути, приносити Тобі моління і мольби і жертви безкровні за всіх людей Твоїх; і нас, що їх Ти поставив на службу цю Твою, спосібними зроби, силою Духа Святого Твого, неосудно і безпорочно, в чистім свідоцтві совісти нашої призивати Тебе на всякий час і на всякому місці, щоб, вислухавши нас, Ти був милостивий нам у множестві Твоєї благости.

Молитва вірних друга:

Знову і багатораз припадаємо до Тебе і Тобі молимося, благий і чоловіколюбче, щоб Ти, зглянувшись на моління наші, очистив наші душі і тілеса від усякої скверні плоті і духа і дав нам неповинно і неосудно стояти перед святим Твоїм жертовником. Даруй же, Боже, і тим, що моляться з нами, успіх в житті і вірі і в духовному розумінні; дай їм, що завжди зо страхом і любов'ю служать Тобі, неповинно і неосудно причаститися святих Твоїх таїн і небесного Твого царства сподобитися.

Д: Премудрість

Диякон входить північними дверми.

Виголос:

С: Щоб під владою Твоєю завжди бережені, Тобі славу возсилали, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І відчиняються святі двері.

Херувимська пісня і великий вхід

Л: Ми, херувимів тайно являючи і животворящій Тройці трисвятую пісню співаючи, всяку нині житейську відложим печаль.

Тоді, в часі співання херувимської пісні, диякон бере кадильницю і, вложивши тиміям, приходить до ієрея і, прийнявши благословення від нього, кадить довкруги святу трапезу і весь вівтар і іконостас, також ієрея, лики і людей: і мовить 50 Псалом.

Іерей говорить тихо оцю молитву:

Ніхто не достойний із зв'язаних тілесними похотями і пристрастями приходити, або приближатися, або служити Тобі, царю слави, бо служити Тобі - велике і страшне і самим небесним силам. Та одначе, ради нескazanного і безмірного Твого чоловіколюбія, безперемінно і незмінно став Ти чоловіком і архиєрей нам був єси, і богослужебної цеї і безкровної жертви священодійство передав Ти нам, як Владика всіх. Ти бо єдиний, Господи Боже наш, володієш небесними і земними, Тебе на престолі херувимському носять, Ти серафимів Господь і цар Ізраїлів, Ти єдиний святий і в святих спочиваєш. Тебе, отже, молю єдиного і благоуважного: Споглянь на мене грішного і непотрібного раба Твого і очисти мою душу і серце від совісти лукавої; і зроби мене спосібним силою Святого Твого Духа, одягненого благодаттю священства, стати перед цією Твоєю святою трапезою і священодіяти святе і пречисте Твоє тіло і чесну кров. Бо до Тебе приходжу, приклонивши мою шию, і молюся Тобі, щоб Ти не відвернув лиця Твого від мене, ні не відкинув мене з отроків Твоїх а сподоби мене, щоб я,

грішний і недостойний раб Твій, приніс
Тобі ці дари; Ти бо єси той, хто приносить
і кого приносять, і хто приймає і кого
роздають, Христе Боже наш, і Тобі славу
возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і
пресвятим і благим і животворящим Твоїм
Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.

По молитві і кадженні ієрей і диякон, ставши перед святою трапезою, мовлять разом херувимську пісню тричі і по кожному закінченні поклоняються один раз.

Ми, херувимів тайно являючи і животворящій Тройці трисвяту пісню співаючи, всяку нині житейську відложім печаль.

Щоб і царя всіх ми прийняли, що його в славі невидимо супроводять ангелські чини.
Алилуя, алилуя, алилуя. *Тричі.*

Тоді відходять до предлозження, попереду диякон, а ієрей кадить чесні дари, тихо молячись:

Боже, милостивий будь мені грішному.

Диякон мовить до ієрея:

Візьми, владико.

А ієрей, взявши воздух, кладе на його ліве рам'я, мовлячи:

Піднесіть руки ваші до святині і благословіть Господа.

Тоді бере святий дискос і ставить на голову диякона з усякою увагою і побожністю, а диякон має також кадилницю на однім із пальців правої руки. А сам бере в руки святу чашу, і оба виходять північною стороною, мовлячись, а свічконосці йдуть попереду них.

Диякон виголошує:

Всіх вас, православних християн, нехай пом'яне Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Ієрей мовить:

Святішого вселенського Архидіакона (ім'ярек), Папу Римського, блаженішого Патріярха нашого (ім'ярек), преосвященішого Митрополита нашого Кир (ім'ярек), преосвященішого Архидіакона нашого Кир (ім'ярек), боголюбивого Єпископа нашого Кир (ім'ярек), і весь священничий, дияконський і монаший чин, Богом бережений народ наш, правління і все військо, благородних і приснопам'ятних ктиторів і добродійців святого храму цього, і всіх вас, православних християн, нехай пом'яне Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь. *І співає:*

Щоб і царя всіх ми прийняли, що його в славі невидимо супроводять ангелські чини. Аلیلуя, аلیلуя, аلیلуя.

І увішовши в святі двері, ієрей ставить святу чашу на святу трапезу, а святий дискос бере з голови диякона і ставить його також на святу трапезу: тоді бере покровці з святого дискосу і святої чаші і кладе на одному боці святої трапези, а взявши з рамени диякона воздух і покадивши, покриває ним чесні дари, мовлячи:

Благообразний Йосиф, з древа знявши причистеє тіло Твоє, плащеницею чистою

обвив й ароматами, в гробі новім,
покривши, положив.

І бере кадильницю з руки диякона, кадить чесні дари тричі і мовить:

Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вітвар Твій тельців.

І віддавши кадильницю, склонює голову і мовить до диякона:

Пом'яни мене, брате і сослужителю.

А диякон до нього:

Нехай пом'яне Господь Бог священство твоє в царстві своїм.

І ієрей:

Помолися за мене, сослужителю мій.

Тоді і диякон, склонивши голову, тримаючи водночас орар трьома пальцями правої руки, мовить до ієрея:

Дух Святий найде на тебе, і сила Вишнього осінить тебе.

Ієрей:

Той же Дух нехай співдіє з нами всі дні життя нашого.

І диякон до нього:

Пом'яни мене, владико святий.

Ієрей:

Нехай пом'яни тебе Господь Бог у царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Амінь.

І поклонившись ієреєві, виходить північними дверми, стає звичайним місці і мовить:

Д: Сповнім молитву нашу Господеві.

Л: Господи помилуй.

Д: За предложені чесні дари Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом божим входять до нього, Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву, (біди) і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Молитва приношення, по поставленні чесних дарів на святий трапезі:

Господи Боже вседержителю, єдиний святий, Ти приймаєш жертви хвали від тих, що призивають Тебе всім серцем, прийми моління і нас, грішних, і принеси до святого Твого жертовника, і зроби нас спосібними приносити Тобі дари і жертви духовні за наші гріхи і людські невідання, і сподоби нас знайти благодать перед Тобою, щоб була Тобі благоприємтна жертва наші, і щоб вселився Дух благодаті Твоєї благий в нас і на цих дарах, що предлежать, і на всіх людях Твоїх.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Християнської кончини життя нашого, безболісної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Виголос:

Щедротами єдинородного Сина Твого, що з ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Возлюбім друг друга, щоб однодумно визнавати.

Л: Отця і Сина і Святого Духа, Тройцю єдиносущну і нероздільну.

А ієрей поклоняється тричі, мовлячи тихо:

Возлюблю Тебе, Господи, кріпосте моя, Господь твердиня моя і прибіжище моє.

Тричі.

І цілує чесні дари так, як вони є накриті, наперед поверх святого дискаса, також поверх святої чаші і край святої трапези перед собою. Якщо є два ієреї або більше, то й всі вони цілують чесні дари, і один одного в рамена.

А настоятель каже:

Христос посеред нас.

І відповідає той, хто цілує:

І є, і буде.

Також і диякон, як є двох, цілують кожний свій орар, де є образ хреста, і один одного в рамена, говорячи те саме, що й священники. Подібно ж і диякон поклоняється на місці, на якому стоїть, і цілує свій орар, де є образ хреста, і так виголошує.

Д: Двері, двері, в премудрості будьмо уважні.

Іерей підносить воздух і тримає над святими дарами. Якщо ж є інші служачі священіки, тоді й вони підносять святий воздух і тримають його над святими дарами, потрясаючи і тихо мовлячи, як і люди, ісповідання віри.

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя,* творця неба і землі, і всього видимого і невидимого.

І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого,* єдинородного, від Отця родженого перед всіма віками.

Світло від світла, Бога істинного від Бога істинного,* родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через нього все сталося.

Він задля нас людей і нашого ради спасення зійшов із небес,* і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і стався чоловіком.

І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата,* і страждав, і був похований.

І воскрес у третій день, згідно з писанням.* І вознісся на небеса, і сидить праворуч Отця.

І вдруге прийде зо славою, судити живих і мертвих,* а його царству не буде кінця.

І в Духа Святого, Господа, животворящого,* що від Отця (*і Сина*) ісходить, жо з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, жо говорив через пророків.

В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву.* Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів.

Очікую воскресення мертвих:* І життя будучого віку. Амінь.

Д: Станьмо гідно, станьмо зі страхом, будьмо уважні, щоб святе приношення в мирі приносити.

Л: Милість миру, жертву хвалення.

А ієрей, взявши воздух з чесних дарів, цілує його і кладе на одне місце, мовлячи: Благодать Господа. А диякон, поклонившись, входить у святий віттар, бере рипіду і повіває благоговійно над дарами. Якщо немає рипіди, то робить те одним покривцем.

С: Благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа, нехай буде з усіми вами.

Л: І з духом твоїм.

Ієрей, обернувшись до сходу:

С: Вгору піднесім серця.

Л: Піднесли до Господа.

С: Благодарім Господа.

Л: Достойно і праведно єсть поклонятися Отцю і Сину і Святому Духові, Тройці єдиносущній і нероздільній.

А ієрей молиться:

Достойно і праведно Тебе оспівувати, Тебе благословити, Тебе хвалити, Тебе благодарити, Тобі поклонятися на всякім місці владицтва Твого: Ти бо єси Бог несказаний, незбагнений, невидимий, неосяжний, завжди сущий, і так само сущий, Ти, і єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий, Ти від небуття до буття нас привів і, коли ми відпали, Ти знову нас підняв і не перестав творити все, поки нас на небо привів і будуче царство Твоє дарував. За все це благодаримо Тебе, і єдинородного Твого Сина, і Духа Твого

Святого, за всі Твої добродійства, вчинені нам, які ми знаємо і яких не знаємо, - явні і неявні. Благодаримо Тебе і за цю службу, яку Ти з рук наших зволив прийняти, хоч і стоять перед Тобою тисячі архангелів і десятки тисяч ангелів, херувими і серафими, шостокрилі, многооки, що високо ширяють, пернаті.

І диякон бере святу зізду з святого дискусу, творить над ним знак хреста, цілує її і кладе.

С: Побідну пісню співаючи, викликаючи, взиваючи і промовляючи.

Л: Свят, свят, свят Господь саваот,* повне небо і земля* слави Твоєї,* осанна в вишніх.* Благословен, хто йде в ім'я Господнє,* осанна в вишніх.

Тоді приходять диякон і стає по правім боці: і бере рипіду в руки і бовіває спокійно з усією увагою і страхом поверх святих дарів, щоб не сіли мухи, ні щось таке інше.

Ієрей молиться:

З цими блаженними силами, Владико чоловіколюбче, і ми кличемо і мовимо: Святий єси і пресвятий, Ти, і єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий; святий єси і пресвятий, і велична слава Твоя. Ти світ Твій так возлюбив єси, що і Сина Твого єдинородного дав, щоб усякий, хто вірує в нього, не погіб, але мав життя вічне. Він, прийшовши і сповнивши весь промисел щодо нас, в ночі, в яку його видано, а

радше він сам себе видав за життя світу, прийняв хліб у святі свої і пречисті і непорочні руки, благодарив і благословив (*і благословляє*), освятив, переломив, дав святим своїм ученикам і апостолам, кажучи:

Виголос:

Прийміть, їжте, це єсть тіло моє, що за вас ламається на відпущення гріхів.

Л: Амінь.

А коли ієрей це мовить, дякон показує ієреєві на святий дискос, тримаючи і орач трьома пальцями правої руки. Так само і коли мовить ієрей: Пийте з неї всі, дякон показує чашу.

Ієрей тихо:

Так само і чашу (*і знову благословляє*) по вечері, мовлячи:

Виголос:

Пийте з неї всі, це єсть кров моя нового завіту, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів.

І знову ієрей разом з дяконом поклоняються низько.

Л: Амінь.

А якщо ієреї соборно служать божественну літургію, мовлять слова Господні разом і голосно.

Ієрей молиться:

Тому то, споминаючи цю спасенну заповідь і все, що ради нас сталося: хрест, гріб, триденне воскресення, на небеса восходження, праворуч сидіння, друге і славне зновупришестя.

Виголос:

Твоє від Твоїх Тобі приносимо, за всіх і за все.

А коли це мовиться, диякон, склавши руки навхрест і піднявши святий дискос і святу чашу, вклоняється побожно.

Л: Тебе оспівуємо, Тебе благословимо, Тебе благодаримо, Господи, і молимося Тобі, Боже наш.

Ієрей молиться:

Ще приносимо Тобі цю словесну і безкровну службу, і просимо, і молимо, і благаємо, зішли Духа Твого Святого на нас і на ці предлежачі дари.

А диякон відкладає рипіду і приходить близько до ієрея, і оба тричі поклоняються перед святою трапезою.

Тоді диякон, склонивши голову і показуючи орарем на святий хліб, говорить тихим голосом:

Благослови, владико, святий хліб.

А ієрей, склонившись, знаменає святий хліб, кажучи:

І сотвори ото хліб цей чеснім тілом Христа Твого.

Д: Амінь.

І знову диякон:

Благослови, владико, святу чашу.

А ієрей, благословлячи, мовить:

А те, що в чаші цій, чесною кровю Христа Твого.

Д: Амінь.

І знову диякон, показуючи обидві святощі, мовить:

Перетворивши Духом Твоїм Святим.

Д: Амінь, амінь, амінь.

Диякон, склонивши голову перед ієреєм, переходить на це місце, де перше стояв.

Ієрей молиться:

Щоб були причасникам на тверезість душі, на відпущення гріхів, на спільноту з Святим Духом, на повноту царства небесного, на сміливість перед Тобою, не на суд і не в осудження.

Ще приносимо Тобі цю словесну службу за почивших у вірі праотців, отців, патріархів, пророків, апостолів, проповідників, євангелистів, мучеників, ісповідників, воздержників і за всякого духа праведного, що у вірі скончався.

І прийнявши кадило, ієрей виголошує:

Особливо за пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію.

І тричі кадить перед святою трапезою. Також диякон кадить святу трапезу навкруги і поминає, яких хоче, усопших.

Лик співає:

Достойно є воістину величати блаженною тебе, Богородицю, присноблаженну і пренепорочну, і Матір Бога нашого. Чеснішу від херувімів і незрівняно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Або за Достойно співається ірмос з припівом празника. А ієрей молиться:

За святого Йоанна пророка, предтичу і хрестителя, за святих славних і всехвальних

апостолів, за святого *ім'ярек*, що його пам'ять творимо, і за всіх святих Твоїх, молитвами їх посіти нас, Боже.

І пом'яни всіх усопших в надії воскресення життя вічного.

І поминає усопших по імені, кого хоче.

І упокой їх, де світить світло лиця Твого. Ще молимо Тебе, пом'яни, Господи всяке єпископство православних, що право правлять слово Твоєї істини, всяке пресвітерство, в Христі дияконство і всякий священничий чин.

Ще приносимо Тобі цю словесну службу за вселенну, за святу, католицьку й апостольську церкву, за тих, що в чистоті і чеснім житті перебувають, за Богом бережений народ наш, правління і все воїнство. Дай їм, Господи, мирне царство, щоб і ми в тишині їх тихе і сумирне життя пожили у всякому благочесті і чистоті.

По молитві і Достойно ієрей виголошує:

Найперше пом'яни, Господи, святішого вселенського Архiereя (*ім'ярек*), Папу Римського, блаженішого Патріярха нашого (*ім'ярек*), преосвященішого Митрополита нашого Кир (*ім'ярек*), преосвященішого Архiepіскопа нашого Кир (*ім'ярек*), боголюбивого Єпископа нашого Кир

(ім'ярек), і даруй їх святим Твоїм церквам, щоб в мирі, цілі, чесні, здорові, довголітні право правили слово твоєї істини.

Диякон поминає живих.

Л: І всіх і все.

Іерей молиться:

Пом'яни Господи, город цей, в якому живемо (*або:* село це, в якому живемо, *або:* обитель цю, в якій живемо), і всякий город, і країну, і тих, що з вірою живуть у них, Пом'яни, Господи, плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених, і спасення їх. Пом'яни, Господи, тих, що даринносять і добро творять у святих Твоїх церквах, і тих, що пам'ятають про вбогих, і на всіх нас милості Твої зішли.

І поминає по імені живих, кого хоче.

Виголос:

І дай нам єдиними устами і єдиним серцем славити й оспівувати пречесне і величне імя Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь

Іерей, обернувшись до дверей, благословляє, і мовить:

І нехай будуть милості великого Бога і спаса нашого Ісуса Христа з усіми вами.

Л: І з духом твоїм.

Диякон, прийнявши благословення від ієрея, виходить і, ставши на звичайнім місці, говорить:

Д: Всіх святих пом'янувши, ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За принесені й освячені чесні дари Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб чоловіколюбець Бог наш, прийнявши їх у святий і пренебесний і мисленний свій жертovníк, як приємний запах духовний, зіслав нам божественну благодать і дар Святого Духа, помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву, (біди) і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Ієрей молиться:

Тобі вручаємо все життя наше і надію, Владико чоловіколюбче, і просимо, і молимо, і благаємо: сподоби нас причаститися небесних Твоїх і страшних таїн, цієї священної і духовної трапези, з чистою совістю, на відпущення гріхів, на прощення прогрішень, на спільність зі Святим Духом, на насліддя царства небесного, на сміливість перед Тобою, не на суд і не в осудження.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Християнської кончини життя нашого, безболісної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Єдність віри і причастя Святого Духа випросивши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Іерей виголоє:

С: І сподоби нас, Владико, зі сміливістю, неосудно сміти призивати Тебе, небесного Бога Отця, і мовити.

Л: Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться імя Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь, і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим, і не введи нас у спокусу, але ізбави нас від лукавого.

С: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Голови ваші Господеві приклоніть.

Л: Тобі, Господи.

Іерей молиться:

Благодаримо Тебе, царю невидимий, що незмірною Твоєю силою все утворив єси і множеством милости Твоєї від небуття до буття все привів єси. Сам, Владико, споглянь з неба на тих, що склонили свої голови перед Тобою, бо не склонили перед плоттю і кровю, але перед Тобою, страшним Богом. Ти, отже, Владико, предлежачі дари всім нам на добро рівно подай, кожному по його потребі, з плаваючими

плавай, з подорожуючими подорожуй,
недужих зціли, лікарю душ і тілес.

Виголос:

Благодаттю і щедротами і чоловіколюб'єм
єдинородного Сина Твого, що з ним
благословен єси, з пресвятим і благим і
животворящим Твоїм Духом, нині і
повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Іерей молиться:

Зглянься, Господи Ісуси Христе Боже
наш, від святого жилища Твого і від
престолу слави царства Твого і прийди,
щоб освятити нас, Ти, що вгорі з Отцем
сидиш і тут з нами невидимо перебуваєш,
і сподоби нас могутньою Твоюю рукою
подати нам пречисте Твоє тіло і чесну
кров, а через нас всім людям.

*Коли мовиться цю молитву, диякон, стоячи перед святими
дверми, опоясується орарем навхрест.*

*Тоді іерей поклоняється, а також диякон, на цьому місці, де
стоїть, мовлячи стиха, тричі:*

Боже, милостивий будь мені грішному.

*А коли диякон бачить, як іерей простягає руки і дотикається
святого хліба, щоб творити святе піднесення, виголошує:*

Будьмо уважні.

А іерей, підносячи святий хліб, виголошує:

Святеє святым.

Л: Єдин свят, єдин Господь, Ісус Христос, на славу
Бога Отця. Амінь.

І співці співають причасний (кінонік) дня або святого. Потім:

Л: Вірую, Господи, і ісповідую, що Ти єси воістину Христос, Син Бога живого, що прийшов у світ грішники спасти, з яких перший я.

Вечері Твоїї тайної днесь, Сину Божий, мене причасника приймай, бо ворогам Твоїм тайни не повім і поцілунку не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник сповідаюся Тобі:

Пом'яни мене, Господи, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Пом'яни мене, Владико, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Пом'яни мене, Святий, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Нехай не на суд і не в осудження буде мені причастя святих Твоїх таїн, Господи, а на зцілення душі і тіла.

Боже, милостивий, будь мені грішному.

Боже, очисти мої гріхи і помилуй мене.

Без числа нагрішив я, Господи, прости мені.

А диякон входить у святий вітвар і, ставши праворуч ієрея, мовить:

Д: Роздоби, владико, святий хліб.

А ієрей розробляє його на чотири частини, з увагою і благоговінням, і мовить:

Роздроблюється і розділюється агнець божий, роздроблюваний і нероздільний, що його завжди їдять і ніколи не з'їздають, але причасників він освячує.

Треба тобі знати, ієрею, що, роздроблюючи святий агнець, маєш класти частини на святий дискос хресним знаком додолу, а заколенням догори, як передше, коли заколювався. ІС, отже, клади на горішнім боці святого дискоса, що є на сході, а ХС в долині, що є на заході, а НІ з північної сторони, а КА з південної сторони.

Взявши частицю ІС, сповни святу чашу, а частицю ХС роздоби ієреям і дияконам. А ці дві святі частини, НІ і КА, роздроблюй на малі частини для причасників, скільки, на твою думку, буде потрібно.

А диякон, показуючи орарем святу чашу, мовить:

Сповни, владико, святу чашу.

А ієрей, взявши частицю, яка лежить вгорі, ІС, творить нею хрест поверх святої чаші, мовлячи:

Повнота Святого Духа.

І так вкладає в святу чашу. Диякон:

Амінь.

І взявши теплоту, мовить до ієрея:

Благослови, владико, теплоту.

А ієрей благословляє і мовить:

**Благословенна теплота святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.**

І диякон хрестовидно вливає децю до святої чаші, мовлячи:

Теплота віри повна Духа Святого. Амінь.

І відставивши теплоту, стоїть децю сподалік.

Ієрей мовить:

Дияконе, приступи.

І диякон приходить і побожно творить поклін, просячи прощення.

Ієрей, тримаючи святий хліб, дає дияконові, а диякон цілує руку, яка йому подає, приймає святий хліб і мовить:

Подай мені, владико, чесне і святе тіло Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Ієрей мовить:

Ім'ярек, священодияконові, подається чесне і святе і пречисте тіло Господа і Бога

і Спаса нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів його і на життя вічне.

І диякон відходить за святу трапезу, склонивши голову, і мовить, як ієрей, кажучи:

Вірую, Господи: *І решту.*

Подібно ієрей, взявши одну частицю святого хліба, мовить:

Чесне і пресвяте тіло Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа подається мені, *ім'ярек*, ієреєві, на відпущення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І приклонивши голову, молиться, кажучи Вірую, Господи: *І решту.*

І тоді причащаються того, що держать на руках, зі страхом і всякою обережністю.

Тоді ієрей, поклонившись, приймає обома руками, з покривцем, святу чашу і причащається з неї, кажучи:

Чесної і святої крові Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа причащаюся я, раб божий, ієрей *ім'ярек*, на відпущення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І отерши тоді свої губи і край святої чаші платком, що його держить в руках, цілує святу чашу і мовить:

Оце діткнулося уст моїх, і відійме беззаконня мої, і гріхи мої очистить.

Тоді призиває диякона, мовлячи:

Дияконе, приступи.

І диякон приходить і поклоняється раз, мовлячи:

Ото приходжу до безсмертного царя і Бога нашого.
І:

Подай мені, владико, чесну і святу кров Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Ієрей мовить:

Причащається раб божий, диякон *ім'ярек*,
чесної і святої крові Господа і Бога і Спаси
нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів
своїх і на життя вічне.

А коли диякон запричастився, мовить ієрей:

Оце діткнулося уст твоїх, і відійме
беззаконня твої, і гріхи твої очистить.

*Треба знати, що, як є бажані причащатися святих таїн, ієрей
роздроблює дві останні частини святого агнця, **НІ** і **КА**, на малі
частини, а тоді диякон губкою вкладає їх і всі інші частини,
пересуцествлені з агнцем, у святу чашу.*

*І покриває святу чашу покривцем: подібно і на святий дискос кладе
звізду і покривці.*

І тоді відкривають двері святого віттаря.

*І диякон, поклонившись раз, приймає від ієрея чашу, з благоговінням,
і приходять до дверей і, підносячи святу чашу, показує її людям і
мовить:*

Зі страхом божим і вірою приступіть.

Л: Благословен, хто йде в ім'я Господнє, Бог Господь
і явився нам.

*Тоді приступають бажані причащатися. І по молитві: Вірую,
Господи: ідуть один по одному і поклоняються з усякою побожністю
і страхом, маючи зложені на грудях руки: і так кожний приймає
божественні таїнства.*

А ієрей, причащаючи його, мовить:

Чесного і пресвятого і пречистого тіла і
крові Господа і Бога і Спаси нашого Ісуса
Христа причащається раб божий (*або:*
раба божа) *ім'ярек*, на відпущення гріхів
своїх і на життя вічне. Амінь.

І так причащаються всі.

А по причасті входить ієрей у святий віттар і ставить святі дари на святим пристолі.

Ієрей хрестовидно благословить людей святою чашою, мовлячи:
Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє.

І ієрей обертається до святої трапези і кадить тричі, кажучи тихо:

Вознесися на небеса, Боже, і по всій землі слава Твоя.

А лик співає:

Л: Ми виділи світло істинне, ми прийняли Духа небесного, ми знайшли віру істинну, нероздільній Тройці поклоняємося, вона бо спасла нас.

Тоді ієрей бере святий дискос, і кладе на голову диякона, а диякон, прийнявши його з побожністю, дивлячись назовні, до дверей, і нічого не говорячи, відходить до предложення і ставить його. А ієрей, поклонившись і взявши святу чашу, обертається до дверей і, дивлячись на людей, мовить тихо:

Благословен Бог наш.

І голосно:

Завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

І відходить до святого предложення і ставить там святі дари.

Л: Амінь.

Нехай сповняться уста наші хвалення Твого, Господи, щоб ми співали славу Твою, бо Ти сподобив нас причаститися святих Твоїх, божественних, безсмертних і животворящих таїн; збережи нас у Твоїй святині, ввесь день поучатися правді Твоїй. Аلیلуя, аلیلуя, аلیلуя.

І диякон, розв'язавши орар, виходить північними дверми і, ставши на звичайнім місці, говорить:

Д: Прості, прийнявши божественних, святих, пречистих безсмертних, небесних

і животворящих, страшних Христових Таїн,
достойно благодарім Господа.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони
нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: День весь звершений, святий, мирний
і безгрішний випросивши, самі себе, і
один одного, і все життя наше Христу
Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва благодарення:

Благодаримо Тебе, Владико чоловіко-
любче, доброчинцю душ наших, що Ти і в
цей день сподобив нас Твоїх небесних і
безсмертних таїнств. Справ нашу путь,
утверди нас усіх у страхі Твоім, збережи
наше життя, утверди наші стопи,
молитвами і моліннями славної Богородиці
і приснодіви Марії і всіх святих Твоїх.

*А іерей, склавши ілтон і прямо тримаючи святе євангеліє,
творить над ним хрест.*

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше і Тобі славу
возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові,
нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: В мирі вийдім.

Л: В імені Господнім.

Д: Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Молитва заамвонна голосно:

Господи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, і освячуєш тих, що на Тебе уповють, спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту церкви Твоєї охорони, освяти тих, що люблять красу дому Твого: Ти їх прослав божественною Твоєю силою і не остав нас, що уповаємо на Тебе. Мир світові Твоєму даруй, церквам Твоїм, ієреям, Богом береженому народові нашому, правлінню і всім людям Твоїм. Бо всяке добре даяння і всякий звершений дар з висоти є, сходячи від Тебе Отця світла, і Тобі славу, і благодарення, і поклонення возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Тоді:

Будь ім'я Господне благословенне від нині і до віку.

Тричі. (Пс. 33.)

А коли мовиться молитву, диякон стоїть по правому боці перед іконою Владики Христа, тримаючи свій орар і склонивши голову, аж до закінчення молитви. Коли ж вона скінчилася, то ієрей входить святими дверми і, ввійшовши до предложення, говорить наступну молитву.

Молитва на споживання святих дарів:

Сповнення закону і пророків сам еси, Христе Боже наш, Ти, що сповнив увесь отчий промисел, сповни радости і веселости серця наші завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І диякон, увійшовши північною стороною, споживає святі дари зі страхом і з усякою обережністю. А ієрей виходить і дає людям антидор.

По закінченні Псалма і роздачі антидора мовить:

Благословення Господнє на вас, Того благодаттю і чоловіколюбієм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Л: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи помилуй *Тричі*. Благослови.

С: Христос (що воскрес із мертвих), істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, во святих отця нашого Йоана Золотоустого, архієпископа Константинограда, і святого *(ім'ярек якого є храм, і якого є день)*, і всіх святих, помилує і спасе нас, як благий і чоловіколюбець.

Л: Амінь.

С: Христос, істиний Бог наш, що живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвалних апостолів, преподобних і богоносних отців наших, і всіх святих, душу (*або* душі) раба свого, що переставився від нас (*або* раби своєї, що переставилася від нас, *або* рабів своїх, що переставилися від нас) *ім'ярек*, в оселях праведних оселить, на лоні Авраама упокоїть і до праведних причислить, і нас помилує і спасе, як благий і чоловіколюбець.

Л: Амінь.

С: У блаженнім успенні вічний упокій подай, Господи, приснопам'ятному рабові Твоєму, (*або* приснопам'ятній рабі Твоїй, *або* приснопам'ятним рабам Твоїм) *ім'ярек*, і сотвори йому (*або* їй, *або* їм) вічну пам'ять.

Л: Вічная пам'ять. *Тричі.*
